

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради ІДГУ

22 грудня 2023 р.

протокол № 4

Голова вченої ради

Ярослав КІЧУК

Введено в дію наказом ІДГУ

від 29 грудня 2023 р. № 186

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Система забезпечення академічної доброчесності
3. Порядок виявлення і встановлення фактів порушення академічної доброчесності. Комісія з питань етики та академічної доброчесності
4. Група сприяння академічній доброчесності
5. Система запобігання та виявлення академічного плагіату
6. Протидія іншим порушенням академічної доброчесності
7. Прикінцеві положення

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті (далі – Положення) визначає сукупність принципів, заходів і процедур, повноважень структурних підрозділів та уповноважених органів із питань сприяння академічній доброчесності в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті (далі – Університет), які складають цілісну систему, спрямовану на запобігання та перешкоджання проявам академічної недоброчесності, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, а також притягнення осіб до академічної відповідальності за скоєні порушення.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», «Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації» (Постанова Кабінету Міністрів України № 897 від 26 серпня 2021 р.), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), інших нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України № 977 від 11.07.2019 р.), чинних наказів Міністерства освіти і науки України, «Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-8681 від 15.08.2018 р.), «Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.), аналітичної записки «Запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності» (лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-263 від 20.05.2020 р.), «Рекомендацій для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності» (рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019 р.,

протокол № 11), «Рекомендацій для експертів із розгляду внутрішньої політики і процедур забезпечення академічної доброчесності та зовнішньої оцінки їх якості» (рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 07.06.2022 р., протокол № 9(14)), Статуту Університету, Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики Університету та інших внутрішніх положень.

1.3. У цьому Положенні терміни та поняття використано в такому значенні:

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики (далі – Кодекс) – нормативний документ Університету, що встановлює систему цінностей, принципів і правил поведінки, якими мають керуватися студенти, науково-педагогічні працівники, адміністрація та співробітники університету (далі – учасники освітнього процесу) під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності. Дія Кодексу поширюється на всіх учасників освітнього процесу, згода на дотримання зазначених у Кодексі принципів і правил академічної доброчесності оформлюється у вигляді декларації про академічну доброчесність.

Порушення академічної доброчесності – діяння особи, яке відповідно до законодавства про освіту та Кодексу вважається таким, що порушує правила академічної доброчесності, і за вчинення якого передбачена академічна відповідальність. Вичерпний перелік порушень академічної доброчесності міститься в пп. 3.1–3.2 Кодексу.

Академічна відповідальність – це особлива форма юридичної відповідальності, яка застосовується за умов порушення вимог академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. Види академічної відповідальності визначаються законодавством України про освіту та передбачені в пп. 4.1–4.2 Кодексу.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Академічний твір – це академічний текст або такий об'єкт права інтелектуальної власності, що містить результати академічної діяльності. До академічних творів належать, зокрема, тексти наукового (творчого), науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць тощо. Академічні твори можуть використовуватися, зокрема для підтвердження виконання вимог освітньої програми чи її окремих компонентів щодо набуття

результатів навчання, проходження атестації, присвоєння (присудження) кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва), педагогічного, вченого або іншого звання, участі у конкурсах в сфері освіти і науки, оприлюднення наукових (творчих) і науково-технічних результатів, методичного забезпечення освітньої діяльності.

Науковий результат – нове наукове знання, здобуте в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проєкту нормативно-правового акту, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо.

Науково-технічна інформація – будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проєктно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

1.4. Метою цього Положення є визначення дієвих заходів і процедур дотримання принципів та правил академічної доброчесності, передбачених Кодексом, формування багаторівневої системи забезпечення академічної доброчесності, конкретизація й регламентування механізмів запобігання, перешкоджання, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

1.5. Система забезпечення академічної доброчесності є складником внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Університету, яка регламентується «Положенням про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету».

2. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Система забезпечення академічної доброчесності Університету включає комплекс правил, заходів і процедур, які мають на меті забезпечити дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу та протидіяти будь-яким проявам академічної нечесності. Вона включає такі підсистеми, як:

- нормативна;
- інституційна;
- інформаційна;
- моніторинг та контроль.

2.2. *Нормативну підсистему* забезпечення академічної доброчесності складають такі нормативні документи: Статут Університету, Стратегія розвитку Університету, Колективний договір Університету, Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики, це Положення, Правила внутрішнього розпорядку, Корпоративний стандарт наукової діяльності, Антикорупційна програма, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про

внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, Положення про здобуття наукового ступеня доктора філософії, Положення про присвоєння вчених звань науково-педагогічним працівникам, Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, Положення про систему рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників, Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, Положення про курсові роботи, Положення про кваліфікаційні роботи, Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційних комісій, Положення з врегулювання конфліктних ситуацій, Положення про запобігання та протидію булінгу (цькування), дискримінації, сексуальним домаганням та іншим проявам неетичної поведінки, інші положення про структурні підрозділи, які відповідають за забезпечення академічної доброчесності.

2.3. *Інституційна підсистема* забезпечення академічної доброчесності діє на університетському, факультетському, кафедральному рівнях, а також стосується і здобувачів вищої освіти.

2.3.1. До органів університетського рівня, що забезпечують дотримання академічної доброчесності належать учена рада Університету, рада з якості вищої освіти Університету, комісія з питань етики та академічної доброчесності, група сприяння академічній доброчесності Університету, уповноважена особа зі сприяння академічній доброчесності.

Вчена рада Університету:

- ухвалює нормативні положення, що регулюють систему забезпечення академічної доброчесності;
- щорічно затверджує план заходів із розвитку та популяризації академічної доброчесності за погодженням зі студентською радою Університету;
- періодично розглядає питання дотримання академічної доброчесності в Університеті.

Рада з якості вищої освіти Університету:

- розглядає питання забезпечення академічної доброчесності як складника системи забезпечення якості вищої освіти та в контексті виконання акредитаційних вимог;
- заслуховує звіти уповноваженої особи зі сприяння академічній доброчесності щодо стану розвитку системи забезпечення академічної доброчесності.

Завдання, повноваження та склад комісії з питань етики та академічної доброчесності визначається в розділі 3 цього Положення.

Завдання, повноваження та склад групи сприяння академічній доброчесності Університету визначається в розділі 4 цього Положення.

Ректор наказом по Університету призначає серед науково-педагогічних працівників уповноважену особу зі сприяння академічній доброчесності, яка здійснює:

- координацію між структурними підрозділами питання щодо забезпечення академічної доброчесності;

- підготовку та проведення заходів із популяризації академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу;
- наповнення й оновлення інформаційної сторінки з популяризації академічної доброчесності на вебсайті Університету та в соціальних мережах;
- вивчення досвіду вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти щодо реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому середовищі.

До університетського рівня забезпечення академічної доброчесності залучаються інші структурні підрозділи Університету (навчально-методичний відділ, бібліотека, редакційний відділ тощо) й посадові особи в межах своїх повноважень.

2.3.2. На факультетському рівні основним органом, що забезпечує дотримання академічної доброчесності є група сприяння академічній доброчесності факультету, склад і діяльність якої регулюється в розділі 4 цього Положення.

2.3.3. На рівні кафедри загальний контроль за дотриманням академічної доброчесності здійснює завідувач. Він призначає серед науково-педагогічних працівників кафедри відповідальну особу за забезпечення академічної доброчесності, до завдань якої входить:

- проведення заходів зі студентами щодо популяризації академічної доброчесності;
- участь у роботі групи сприяння академічній доброчесності факультету;
- організація перевірки роботи курсових та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат відповідно до «Положення про курсові роботи» та «Положення про кваліфікаційні роботи».

2.3.4. На рівні здобувачів вищої освіти та молодих учених (студентської ради Університету, студентських рад факультетів, наукового товариства студентів, аспірантів і молодих вчених) забезпечення академічної доброчесності передбачає:

- залучення представників до участі в комісії з питань етики та академічної доброчесності, до груп сприяння академічній доброчесності;
- розгляд питань про дотримання академічної доброчесності на засіданнях студентських рад і наукового товариства студентів, аспірантів і молодих вчених;
- участь у заходах із популяризації академічної доброчесності.

2.4. *Інформаційна підсистема* сприяє популяризації принципів академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу, формуванню навичок академічного письма у здобувачів вищої освіти й попередженню плагіату в навчальних і наукових роботах. Вона включає:

- викладання дисципліни «Основи академічного письма» як обов'язкового компонента для студентів, що здобувають ступінь бакалавра;
- інформування про політику академічної доброчесності в силабусах навчальних дисциплін;
- проведення щорічних заходів для здобувачів вищої освіти в межах проведення «Марафону академічної доброчесності»;

- проведення тренінгів і семінарів для учасників освітнього процесу з метою заохочення їх до етичної поведінки та формування навичок протидії академічній нечесності;
- інформаційні сторінки «Академічна доброчесність» на вебсайтах Університету та бібліотеки;
- інформування в соціальних мережах про заходи і процедури забезпечення академічної доброчесності;
- інформаційні матеріали, пов'язані із популяризацією принципів дотримання академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу.

2.5. Підсистемою моніторингу та контролю забезпечення академічної доброчесності передбачено такі процедури:

- опитування стану дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу під час анкетувань «Викладач очима студентів», «Анкета випускника» та «Анкета першокурсника»;
- проведення самоаналізу освітніх програм з метою підготовки до акредитаційної експертизи;
- перевірка наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність ознак академічного плагіату;
- протидія списуванню та інших форм академічної нечесності студентів під час виконання різних типів завдань і контрольних заходів;
- протидія будь-яким проявам неправомірної вигоди;
- розгляд справ про порушення академічної доброчесності на засіданнях Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

2.6. Основним завданням підсистеми моніторингу та контролю забезпечення академічної доброчесності є попередження й запобігання проявам академічної недоброчесності, встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

3. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ І ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Встановлення факту порушення академічної доброчесності базується на таких основних принципах:

- усвідомлення важливості академічної доброчесності та відповідальності за її порушення;
- нульова толерантність до порушення академічної доброчесності;
- дотримання норм законодавства та внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти;
- справедливість та об'єктивність;
- правова визначеність, відкритість, прозорість правил і процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.

3.2. Порядок виявлення і встановлення фактів порушення академічної доброчесності, що регламентовано в цьому Положенні, містить:

- процедуру утворення та роботи органу, який проводить перевірку заяв (повідомлень) щодо фактів порушення академічної доброчесності;
- процедуру та строки вивчення та експертизи кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, заяв (повідомлень) щодо фактів порушення академічної доброчесності, а також порядок підготовки та вимоги до експертного висновку;
- кваліфікаційні вимоги до експертів;
- процедуру прийняття рішення про скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації в разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності та найменування органу, уповноваженого приймати таке рішення;
- підстави для проведення перевірки, строки, підстави та порядок оскарження результатів перевірки;
- процедуру реалізації особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, прав, передбачених частиною восьмою статті 42 Закону України «Про освіту».

3.3. Комісія з питань етики та академічної доброчесності Університету (далі – Комісія) – це незалежний колегіальний орган, який здійснює розгляд заяв (повідомлень) про підозру в застосуванні неетичних практик, у тому числі недоброчесної поведінки, у навчальній і науковій діяльності та надає рекомендації ректору та/або вченій раді університету щодо притягнення порушників академічної доброчесності до відповідальності й накладання відповідних санкцій.

3.4. До повноважень Комісії входять:

- розгляд справ про порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, особами, яким Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію;
- перевірка заяв, повідомлень та іншої інформації щодо фактів порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, особами, яким Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію;
- розгляд справ про порушення професійної етики, інших етичних вимог, зазначених у Кодексі, учасниками освітнього процесу;
- надання ректорові та вченій раді Університету рекомендацій щодо застосування академічної та дисциплінарної відповідальності до порушників академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог;
- звернення до адміністрації університету та факультетів щодо здійснення заходів із дотримання академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог учасниками освітнього процесу.

3.5. До складу Комісії входять: перший проректор; уповноважена особа зі сприяння академічній доброчесності; голова студентської ради Університету; представник наукового товариства студентів, аспірантів і молодих вчених (від

здобувачів вищої освіти); по одному представникові від викладачів і студентів із кожного факультету, що обираються на вчених радах відповідних факультетів за погодженням з органами студентського самоврядування. Склад Комісії академічної доброчесності за погодженням студентської ради затверджується вченою радою Університету та наказом ректора терміном на один навчальний рік. Голова Комісії та секретар обираються із числа її членів на першому засіданні простою більшістю голосів шляхом відкритого голосування.

3.6. Голова Комісії: організовує роботу Комісії; головує на засіданнях Комісії; підписує протоколи засідань, рішення Комісії, експертні висновки, рекомендації, звернення та інші документи Комісії; діє від імені Комісії та представляє її перед ректором, ученою радою Університету, іншими органами, структурними підрозділами та посадовими особами Університету.

3.7. Секретар Комісії: організовує проведення засідань Комісії, зокрема повідомляє членів Комісії та запрошених осіб про місце, час та спосіб проведення засідань, порядок денний тощо; забезпечує ознайомлення запрошених на засідання Комісії осіб із заявами та іншими матеріалами справи, приймає від них письмові пояснення чи інші документи, додає їх до матеріалів справи; пише протоколи засідань Комісії та разом із головою Комісії підписує їх; приймає та реєструє адресовані Комісії документи; засвідчує своїм підписом копії документів Комісії, а також інших документів, що надаються (надсилаються) Комісією; забезпечує зберігання документів Комісії та документів, які Комісія отримує від інших осіб; на час відсутності голови Комісії здійснює його повноваження, зокрема головує на засіданнях Комісії.

3.8. До членів Комісії не можуть обиратися особи, які притягувалися до відповідальності за порушення академічної доброчесності та Правил внутрішнього розпорядку Університету. Члени Комісії, проти яких висунуто звинувачення в порушенні академічної доброчесності, не можуть брати участь у її засіданнях. Члени Комісії, які були звинувачені в порушенні академічної доброчесності, мають бути відсторонені від роботи в Комісії, а на їх місце обирається інша особа. Член Комісії не може делегувати свої повноваження іншій особі.

3.9. Член Комісії має право здійснювати самостійний моніторинг дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог, вимагати від Комісії реагування на порушення цих вимог.

3.10. Основною організаційною формою роботи Комісії є засідання, яке скликаються в разі:

- подання заяви на ім'я голови Комісії;
- за дорученням ректора Університету на підставі повідомлення про факт порушення академічної доброчесності від третіх сторін;
- за ініціативою голови Комісії або не менше трьох її членів.

3.11. Будь-який учасник освітнього процесу, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення, зазначеного в Кодексі, має право подати заяву на ім'я голови Комісії. На її підставі голова Комісії не

пізніше, ніж через десять днів після подання заяви оголошує дату проведення засідання, на якому відбувається її розгляд. Особа, що подала заяву, повинна викласти в ній аргументи, які свідчать про порушення академічної доброчесності, та надати відповідні докази.

3.12. Повідомлення про факт порушення академічної доброчесності (далі – повідомлення) подається до канцелярії Університету (в письмовій формі) або на офіційну електронну пошту Університету (в електронній формі) фізичною або юридичною особою, громадським об'єднанням без статусу юридичної особи. Повідомлення повинно містити таку інформацію:

- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- зміст порушення академічної доброчесності під час здобуття відповідного ступеня вищої освіти такою особою;
- докази, що підтверджують факт порушення академічної доброчесності, включаючи прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) автора/авторів та посилання на джерело оприлюднення розробок, наукових (науково-технічних) результатів, що належать іншим особам та були використані особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи або найменування заявника, його поштову/електронну адресу, а також номер телефону.

Рік присудження ступеня вищої освіти та інші додаткові відомості надаються за наявності інформації. Анонімні повідомлення не підлягають розгляду.

У разі отримання повідомлення голова Комісії не пізніше, ніж через десять днів після його отримання оголошує про проведення засідання, на якому відбувається його розгляд, проводиться перевірка інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності. Університет зобов'язаний у двомісячний строк прийняти відповідне рішення.

3.13. Засідання Комісії вважається правочинним, якщо в ньому беруть участь не менше 2/3 складу її членів. Засідання Комісії може бути проведене в режимі онлайн. З поважних причин у засіданнях Комісії в такому ж форматі можуть брати участь окремі її члени та інші учасники засідань (у тому числі особи, щодо яких порушено питання про порушення ними академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог).

3.14. Комісія у своїй роботі керується чинним законодавством України, Кодексом, рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, інших органів державної влади.

3.15. Рішення Комісії приймаються на її засіданні простою більшістю голосів відкритим голосуванням і оформляються протоколом, який підписують голова й секретар Комісії.

3.16. Процедура розгляду питання про порушення академічної доброчесності включає такі стадії:

3.16.1. *Інформування особи про подання заяви або повідомлення.* Відповідач має бути ознайомлений із висунутою йому підозрою,

особливостями процедури розгляду даного питання. Допускається право вето відповідача щодо будь-якого члена Комісії, якщо підозри в його упередженості є обґрунтованими. Здобувач вищої освіти, науково-педагогічний або педагогічний працівник може визнати свою вину в допущеному порушенні. У такому разі розгляд питання не проводиться, а факт визнання провини враховується при визначенні виду академічної відповідальності.

3.16.2. *Проведення розслідування.* Процедура розгляду питання передбачає:

- опитування свідків (свідком може бути будь-який учасник освітнього процесу, якому відомі обставини, що стосуються справи);
- вивчення першоджерел (публікації, кваліфікаційні роботи тощо);
- проведення консультацій з експертами (експертом може бути особа, якій доручено провести дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи, й дати висновок із питань, які виникають під час розгляду справи і стосуються сфери її спеціальних знань);
- інші заходи, необхідні для проведення об'єктивного розслідування.

3.16.3. *Завершення розслідування та підготовка експертного висновку.* За результатами розгляду питання та з'ясування всіх істотних обставин Комісія готує письмовий висновок, який містить такі складові:

- вступна частина (дата складання та строки проведення розслідування, учасники процедури розгляду порушення правил академічної чесності та зміст скарги);
- описова частина (інформація по суті питання, яка була розглянута Комісією);
- мотивувальна частина (обставини та докази, які комісія взяла до уваги);
- резолютивна частина (офіційні висновки та рекомендації для прийняття рішення).

Якщо хтось із членів Комісії не погоджується з рекомендаціями, наведеними в експертному висновку, він має право викласти окремо свою думку, що є невід'ємною частиною висновку. Усі учасники процесу мають бути ознайомлені з результатами розгляду питання і, в разі наявності, подати письмові зауваження або заперечення до висновку Комісії.

3.17. Особа, яка підозрюється в порушенні академічної доброчесності, має право:

- знати про дату, час і місце проведення засідання та бути присутньою на ньому під час розгляду питання про притягнення її до академічної відповідальності;
- знайомитися з усіма матеріалами щодо встановлення фактів порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, вповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

3.18. Експертний висновок Комісії підписує голова Комісії. Примірник висновку упродовж трьох робочих днів з дня виготовлення його повного тексту направляється ректорові Університету та/або вченій раді Університету, а копії рішення – заявникові та особі, щодо якої в заяві порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог.

3.19. Експертний висновок Комісії має рекомендаційний характер і подається ректорові Університету чи вченій раді Університету для ухвалення ними остаточного рішення в межах їхньої компетенції.

3.20. У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності науково-педагогічним працівником та аспірантом Комісія може рекомендувати вченій раді Університету:

- відмовити особі у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавити особу присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмовити особі у присвоєнні або позбавити її присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавити особу права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати встановлені законом посади.

3.21. У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти Комісія може рекомендувати ректорові Університету:

- зобов'язати особу повторно пройти оцінювання (виконати контрольну, самостійну чи курсову роботу, скласти іспит, залік тощо);
- зобов'язати особу повторно пройти відповідний освітній компонент освітньої програми;
- відрахувати особу з Університету;
- позбавити особу академічної стипендії;
- позбавити особу наданих Університетом пільг з оплати навчання.

3.22. За порушення етичних норм і правил академічної доброчесності Комісія може рекомендувати ректорові Університету інші заходи дисциплінарного або виховного характеру:

- відвідування здобувачами спеціальних занять (тренінгів), підготовка есе на тему встановлених стандартів наукової (навчальної) роботи, вивчення додаткового курсу з етики;
- оголошення усної чи письмової догани із занесенням до особової справи порушника;
- обмеження участі порушника в наукових дослідженнях, виключення з окремих наукових проєктів;
- інші рекомендації, що не суперечать закону.

3.23. Застосування конкретного виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:

- визнання порушником провини в порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;

- факту співпраці з Комісією або відмова від співпраці під час розгляду справи про порушення;
- факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;
- ступеня впливу порушення на репутацію Університету;
- ступеня впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів вищої освіти) та здійснення освітньої і наукової діяльності (для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників);
- інших обставин вчинення порушення.

3.24. Ректор або вчена рада Університету на підставі експертного висновку Комісії приймає рішення про винуватість або невинуватість особи, проти якої було подано заяву або повідомлення, та притягнення її до академічної відповідальності або застосування заходів дисциплінарного чи виховного характеру (у разі доведення вини порушника). Прийняте рішення є підставою для видання відповідного наказу по Університету. У разі виникнення нових обставин справи або недостатнього вивчення Комісією всіх поданих матеріалів ректор Університету або голова вченої ради Університету може направити справу на додатковий розгляд.

3.25. Комісія повинна забезпечити конфіденційність розгляду питання про порушення академічної доброчесності та не допускати поширення інформації за межі відповідних регламентних процедур. Лише учасники розгляду справи про порушення академічної доброчесності можуть бути ознайомлені зі змістом заяви або повідомлення та матеріалами справи.

3.26. Рішення про притягнення до академічної відповідальності може бути оскаржене в письмовій формі впродовж десяти днів із моменту ознайомлення з прийнятим рішенням. Апеляція подається на ім'я ректора Університету, який призначає склад апеляційної комісії для повторного розгляду справи. Апеляційна комісія розглядає питання за процедурою, зазначеною у п. 3.16, та готує новий звіт про порушення академічної доброчесності, який передає на розгляд ректору Університету. Остаточне рішення приймається ректором Університету або уповноваженою ним особою і не оскаржується.

3.27. У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності особою, якій Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, Комісія на підставі свого експертного висновку може рекомендувати вченій раді Університету скасувати рішення про присудження цій особі ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації.

3.28. На основі експертного висновку вчена рада Університету приймає одне з таких рішень:

- про скасування рішення;
- про відсутність підстав для скасування рішення.

3.29. У разі скасування рішення Університет протягом трьох робочих днів інформує особу, щодо якої прийнято рішення заявника, звертається до МОН із заявою про внесення відповідної інформації до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, документує рішення в особовій справі особи, стосовно якої прийнято рішення, а також розміщує зазначену інформацію у відкритому

доступі на офіційному вебсайті закладу вищої освіти. В інформації у відкритому доступі відображаються рік випуску, спеціальність, спеціалізація та/або освітня програма, серія та реєстраційний номер диплому.

3.30. У разі скасування рішення відповідний документ про вищу освіту та документи про вищу освіту, видані на його основі, стають недійсними.

3.31. Особа, стосовно якої скасовано рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, має право поновитися для здобуття вищої освіти, при цьому Університет має право визнати та перезарахувати не більше 50 відсотків кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, отриманих під час навчання на освітній програмі, за якою скасовано рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації.

3.32. У разі скасування рішення через виявлення у кваліфікаційній роботі здобувача вищої освіти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, Комісія протягом чотирьох місяців із дати скасування рішення проводить перевірку інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності керівником здобувача вищої освіти під час написання здобувачем кваліфікаційної роботи та за результатами перевірки може рекомендувати притягнути його до дисциплінарної або академічної відповідальності, передбаченій у Кодексі.

3.33. Особа, стосовно якої прийнято рішення про скасування рішення, та/або заявник протягом двох місяців із дати прийняття рішення про скасування рішення мають право подати апеляцію щодо рішення про скасування рішення до МОН або оскаржити його в суді.

3.34. Викладач або керівник курсової чи кваліфікаційної роботи в межах своїх повноважень може самостійно приймати рішення про перескладання теми або індивідуального завдання, недопуск до підсумкового контролю або до захисту роботи у випадку виявлення порушення академічної доброчесності. При цьому науково-педагогічний працівник зобов'язаний повідомити декана факультету та завідувача кафедри про виявлене порушення з метою проведення подальших заходів виховного характеру. У разі повторного вчинення здобувачем вищої освіти порушення академічної доброчесності питання про притягнення його до академічної відповідальності розглядає Комісія.

3.35. Редколегія наукового журналу або організаційний комітет у межах своїх повноважень має право самостійно приймати рішення про відмову в публікації наукової статті або тез доповіді у випадку виявлення порушень академічної доброчесності. У разі, якщо порушення академічної доброчесності вчинене науково-педагогічним працівником Університету, відповідальний редактор журналу (голова оргкомітету) обов'язково повідомляють першого проректора та завідувача кафедри у вчиненні порушення з метою прийняття рішень про заходи дисциплінарного впливу на порушника. У разі повторного вчинення науково-педагогічним працівником порушення академічної доброчесності питання про притягнення його до академічної відповідальності розглядає Комісія.

4. ГРУПА СПРИЯННЯ АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Група сприяння академічній доброчесності (далі – Група) є дорадчим органом, який функціонує у складі Ради з якості вищої освіти та покликаний сприяти дотриманню академічної доброчесності й етики академічних взаємовідносин в освітній та науковій діяльності Університету.

4.2. До складу Групи входять: перший проректор (голова групи), уповноважена особа зі сприяння академічній доброчесності (секретар групи), начальник навчально-методичного відділу, декани факультетів, голови рад з якості вищої освіти факультетів, голова студентської ради Університету, голови студентських рад факультетів, голова наукового товариства студентів, аспірантів і молодих вчених, завідувач бібліотеки. До складу групи можуть входити науково-педагогічні працівники та зовнішні стейкхолдери, які є фахівцями у сфері академічної доброчесності, що підтверджується наявністю в них наукових публікацій та/або практичної (тренінгової) діяльності. Склад Групи щорічно оновлюється наказом по Університету на підставі подання голови Ради з якості вищої освіти Університету.

4.3. У своїй діяльності Група керується чинним законодавством України, нормативними документами й рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, інших державних органів, внутрішньоуніверситетською нормативною базою.

4.4. Основними завданнями Групи є:

- загальна координація дотримання академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин як елементу внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, а також наукової діяльності в Університеті;
- розробка і вдосконалення нормативної та інформаційної бази Університету, яка описує систему та механізми сприяння принципам академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, механізми запобігання, виявлення та процедуру розгляду випадків порушення академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти;
- популяризація дотримання академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин як одного з основоположних принципів корпоративної культури в Університеті здобувачами вищої освіти, а також педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та іншими категоріями співробітників під час освітньо-наукової діяльності та виконання своїх посадових обов'язків;
- організація контролю дотримання академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в освітньо-науковій діяльності Університету, у тому числі при оприлюдненні академічних текстів;
- сприяння впровадженню в закладі сучасних технологій боротьби з проявами академічної недоброчесності, у тому числі ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти та співробітників Університету;

- створення дієвих механізмів залучення всіх стейкхолдерів до популяризації академічної доброчесності в освітньо-науковому процесі.

4.5. Відповідно до основних завдань функціями Групи є:

- проведення популяризаційних та інформаційно-технологічних заходів (тренінгів, семінарів, відкритих лекцій, навчальних модулів з академічного письма та дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин тощо);
- забезпечення функціонування ефективної системи забезпечення академічної доброчесності, а також системи запобігання та виявлення академічного плагіату в навчальних та наукових роботах здобувачів вищої освіти і співробітників Університету як частини системи забезпечення академічної доброчесності;
- моніторинг та опитування щодо випадків порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти і співробітниками Університету;
- оприлюднення періодичних відкритих звітів щодо рівня дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в Університеті;
- надання консультаційних послуг із формування культури академічної доброчесності в структурних підрозділах Університету навчального й наукового спрямування;
- проведення наукових досліджень за тематикою академічної доброчесності;
- розробка інформаційних матеріалів із питань академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

4.6. Засідання Групи скликаються головою не менше двох разів на семестр. Секретар Групи забезпечує організацію засідань Групи, веде протоколи, здійснює облік і звітність про проведену роботу Групи, звітує перед Радою з якості вищої освіти та вченою радою Університету про рівень дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в Університеті, оприлюднює звіти на вебсайті Університету.

4.7. Засідання Групи вважається правочинним, якщо в ньому беруть участь не менше 2/3 складу її членів. Рішення Групи приймаються на її засіданні простою більшістю голосів відкритим голосуванням і оформляються протоколом, який підписують голова й секретар Групи. Рішення Групи мають рекомендаційний характер і є підставою прийняття відповідних рішень Радою з якості вищої освіти Університету та вченою радою Університету.

4.8. На початку нового навчального року Група формує річний план заходів зі сприяння академічній доброчесності, який затверджується вченою радою Університету і є обов'язковим для виконання всіма структурними підрозділами.

4.9. Група делегує частину своїх повноважень факультетським групам сприяння академічній доброчесності. До їх складу входять декани факультетів, голови рад з якості вищої освіти факультетів, завідувачі кафедр, відповідальні особи кафедри за забезпечення академічної доброчесності, голови студентських рад факультетів та їхні заступники. Склад факультетської Групи щорічно оновлюється рішенням ученої ради факультету. Засідання факультетської

Групи скликаються деканом факультету, що виконує функції голови, не менше як два рази на семестр. На підставі річного плану заходів зі сприяння академічній доброчесності в Університеті складаються відповідні плани заходів на факультетах.

4.10. Однією з важливих функцій загальноуніверситетської та факультетської Груп є моніторинг дотримання принципів і правил академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. На підставі вивчення результатів анкетувань здобувачів вищої освіти, звернень науково-педагогічних працівників або здобувачів вищої освіти, моніторингу проведення контрольних заходів та атестацій, перевірки навчальних і наукових робіт на академічний плагіат, Група може клопотати перед Комісією про розгляд питань щодо порушення академічної доброчесності.

5. СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1. Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складником системи забезпечення академічної доброчесності та спрямована на ефективну протидію академічного плагіату в усіх академічних творах науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти.

5.2. Тлумачення академічного плагіату та самоплагіату в цьому Положенні передбачає наступне:

5.2.1. Академічним плагіатом можуть бути визнані:

- плагіат фрагментів письмових робіт і повних текстів;
- плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо;
- неналежні посилання за відсутності привласнення авторства;
- помилки цитування (незалежно від того, чи будуть помилки цитування визнані академічним плагіатом, вони є порушенням академічної етики).

5.2.2. Типовими прикладами академічного плагіату є:

- копіювання й оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї (у тому числі із внесеними навмисними текстовими спотворенням із метою укриття запозичення);
- дослівне копіювання фрагментів тексту або його дослівний переклад українською з іноземної (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) без належного оформлення цитування;
- парафраза – перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків із певного джерела без посилання на це джерело;
- компіляція – створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми внаслідок копіювання тексту із різних джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

- відтворення в тексті наведених в іншому джерелі цитат із третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо – крім загальновідомої) з джерела без посилання на це джерело;
- відтворення в тексті оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

5.2.3. Академічним плагіатом у наукових роботах є:

- відтворення в тексті наукової роботи (під текстом наукової роботи тут і далі розуміється повний текст наукової роботи з коментарями, примітками, бібліографією, переліком джерел та всіма додатками до основного тексту) без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат із третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
- відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;
- відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

5.2.4. Самоплагіатом вважається оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів. Типовими прикладами самоплагіату є:

- публікація однієї й тієї самої наукової роботи в кількох виданнях, або повторна публікація раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових;
- дублювання наукових результатів (публікація одних і тих же наукових результатів у різних наукових працях як нових, що публікуються вперше);
- подання у звітах про виконання наукових проєктів результатів, що містилися в попередніх роботах;
- агрегування даних (суміщення старих і нових даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації);
- дезагрегування даних (публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію).

5.2.5. Не вважається самоплагіатом використання здобувачем своїх наукових праць у тексті дисертації та кваліфікаційної роботи без посилання на ці праці, якщо вони попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані здобувачем в анотації дисертації (кваліфікаційної роботи).

Текстові збіги в наукових статтях, які були опубліковані за результатами доповідей на наукових конференціях або інших заходах, із тезами чи текстами

доповідей, попередньо виданих у збірниках тез або матеріалах цих заходів, не є самоплагіатом, оскільки це варіанти однієї й тієї самої публікації, які не претендують на те, що кожний із них містить окремі наукові результати.

5.3. Політику запобігання академічного плагіату в освітньо-науковому середовищі Університету здійснюють загальноуніверситетська та факультетські Групи, навчально-методичний відділ, науковий відділ, деканати факультетів та кафедри. Вона передбачає проведення комплексу профілактичних заходів, до яких належать:

- інформування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників про необхідність дотримання Кодексу, цього Положення та ознайомлення з нормативними документами, що встановлюють відповідальність за академічний плагіат;
- розроблення, видання та поширення методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані матеріали в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних, курсових та навчальних роботах;
- запровадження обов'язкового компонента «Основи академічного письма» для студентів усіх спеціальностей освітнього ступеня «бакалавр» першого року навчання, а також дисципліни вільного вибору «Англійське академічне письмо» для студентів освітнього ступеня «магістр»;
- формування завдань для навчальних робіт із використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;
- організація семінарів, тренінгів, круглих столів та виховних заходів із популяризації культури академічного письма для здобувачів вищої освіти й формування практичних навичок написання наукових текстів;
- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання й виявлення академічного плагіату на офіційному вебсайті Університету.

5.4. Протидія академічному плагіату в Університеті здійснюється шляхом:

- розміщення наукових, навчально-методичних і кваліфікаційних робіт науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти в інституційному репозиторії Університету відповідно до «Положення про інституційний репозиторій академічних текстів»;
- виявлення академічного плагіату та/або самоплагіату в усіх наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних і курсових роботах науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти шляхом перевірки експертними комісіями;
- використання системи комп'ютерної перевірки академічних текстів на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет (далі – Система комп'ютерної перевірки) як допоміжного технічного засобу виявлення академічного плагіату; Університет укладає угоду про співпрацю з компанією, що надає послуги використання Системи комп'ютерної перевірки, яка рекомендована Міністерством освіти і науки України;

- зберігання всіх наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних і курсових робіт науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти у внутрішній базі даних академічних текстів Університету, яка є складовою частиною Системи комп'ютерної перевірки;
- попередньої перевірки науковим керівником та викладачем усіх наукових, кваліфікаційних, курсових і навчальних робіт здобувачів вищої освіти на наявність ознак плагіату перед їхнім поданням до публікації, захисту або оцінювання;
- притягнення до відповідальності за академічний плагіат (самоплагіат).

5.5. Обов'язковій перевірці на академічний плагіат та внесенню до внутрішньої бази даних академічних текстів підлягають:

- дисертаційні дослідження;
- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до наукового та редакційно-видавничого відділів або оргкомітетів конференцій;
- рукописи монографій, навчально-методичних праць (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій тощо) та інших робіт, що вимагають рекомендації вченої ради Університету до видання (отримання грифу Університету);
- кваліфікаційні та курсові роботи здобувачів вищої освіти.

Інші навчальні роботи (есе, реферати, творчі завдання тощо) здобувачів вищої освіти, які заплановані в робочих програмах навчальних дисциплін, вибірково перевіряють викладачі цих навчальних дисциплін без їхнього обов'язкового внесення до внутрішньої бази даних академічних текстів.

5.6. Перевірку академічних текстів на плагіат здійснюють:

- науковий керівник, який проводить попередню перевірку, використовуючи онлайн-сервіси комп'ютерної перевірки робіт на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, крім сервісів, власники/розробники яких розташовані (зареєстровані) на території країни, визнаної Верховною Радою України державою-агресором;
- адміністратор Системи комп'ютерної перевірки – співробітник Університету, котрий призначається наказом ректора і забезпечує функціонування Системи комп'ютерної перевірки, взаємодіє з власниками/розробниками Системи комп'ютерної перевірки, організує роботу операторів Системи комп'ютерної перевірки, формує загальні звіти (семестрові, річні) щодо комп'ютерної перевірки академічних текстів;
- оператор Системи комп'ютерної перевірки – співробітник Університету, який призначається наказом ректора й забезпечує завантаження, перевірку й формування звітів про перевірку на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, у Системі комп'ютерної перевірки (далі – Звіт);
- відповідальна особа кафедри за забезпечення академічної доброчесності – після перевірки кваліфікаційних і курсових робіт здобувачів вищої освіти на відповідність вимогам щодо оформлення надсилають їх операторам Системи комп'ютерної перевірки, організують засідання експертних

комісії із метою перевірки дисертацій, кваліфікаційних і курсових робіт на плагіат;

- відповідальний секретар редколегії наукового журналу, голова оргкомітету конференції – передають наукові (наукові статті, тези доповідей, монографії) і навчально-методичні роботи оператору Системи комп'ютерної перевірки, забезпечують проведення рецензентами експертної перевірки робіт на академічний плагіат;
- експерт – науково-педагогічний працівник відповідної кафедри, який входить, за розпорядженням завідувача, до експертної комісії із перевірки дисертацій, кваліфікаційних і курсових робіт здобувачів вищої освіти на академічний плагіат;
- рецензент – здійснює експертну перевірку наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату на підставі отриманого Звіту і правил запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах, визначених у п. 5.9.

Наукові керівники, експерти та рецензенти несуть персональну відповідальність за виявлення академічного плагіату. У разі виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних і курсових роботах після їхнього захисту або публікації, ці особи можуть бути притягнені до дисциплінарної відповідальності (догана) за неналежне виконання посадових обов'язків.

5.6. Порядок перевірки дисертацій на академічний плагіат.

5.6.1. Дисертаційна робота перевіряється на академічний плагіат на етапі попередньої експертизи.

5.6.2. Остаточний варіант дисертації подається до редакційно-видавничого відділу Університету в електронному варіанті. Оператор Системи комп'ютерної перевірки впродовж п'яти робочих днів перевіряє дисертацію на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, формує Звіт і надсилає його членами експертної комісії, яка створюється у структурному підрозділі, у якому виконано дисертацію, із фахівців за профілем/спеціальністю, за яким підготовлено дисертацію.

5.6.3. Звіт має виключати із показників збігів/ідентичності/схожості цитати, на які вказані посилання, бібліографію, а також наукові статті здобувача, опубліковані за результатами дисертаційного дослідження і вказані в анотації дисертаційної роботи. Показник унікальності роботи не впливає на рішення експертної комісії щодо наявності/відсутності академічного плагіату, проте дисертаційні роботи з низьким рівнем унікальності (менше ніж 75%) не допускаються до експертної перевірки. Повторна перевірка роботи оператором Системи комп'ютерної перевірки відбувається виключно за кошти автора.

5.6.4. Члени експертної комісії на підставі отриманого Звіту і правил запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах, визначених у п. 5.9, формують висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату, фабрикації й фальсифікації та допуск дисертації до попередньої експертизи чи повернення роботи на доопрацювання. Результати

перевірки на академічний плагіат оголошуються під час попередньої експертизи дисертаційного дослідження.

5.6.5. Експертний висновок разом зі звітом Системи комп'ютерної перевірки надсилається до голови разової спеціалізованої вченої ради, який приймає відповідне рішення стосовно подальшої процедури розгляду рукопису дисертації.

5.6.6. Голова разової спеціалізованої вченої ради, рецензенти та опоненти мають право провести додаткове експертне оцінювання дисертаційної роботи та та/або наукових публікацій здобувача на академічний плагіат. У разі виявлення членами ради академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в дисертації та/або наукових публікаціях здобувача рецензент (офіційний опонент) зазначає про це у своїй рецензії (відгуку).

5.6.7. Здобувач має право до початку голосування щодо присудження ступеня доктора філософії за письмовою заявою на ім'я голови разової спеціалізованої вченої ради зняти дисертацію із захисту, крім випадків виявлення разовою радою порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації. Якщо разова рада виявила факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації в дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, заява про зняття дисертації із захисту не приймається. У такому разі разова рада приймає рішення про відмову в присудженні ступеня доктора філософії без права повторного подання дисертації до захисту.

5.7. Порядок скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку із встановленням фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

5.7.1. Вчена рада Університету має право скасувати рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації незалежно від строку, що минув після присудження разовою радою ступеня доктора філософії.

5.7.2. Повідомлення щодо наявності в дисертації та/або наукових публікаціях, де висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації може бути подане до закладу будь-якою особою, котра є суб'єктом наукової і науково-технічної діяльності. У повідомленні зазначаються прізвище та власне ім'я (для фізичних осіб) або повне найменування (для юридичних осіб) та адреса особи, обґрунтування та посилання на докази, що підтверджують наведені у ньому обставини.

5.7.3. Повідомлення щодо наявності у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації надсилається:

- в електронній формі з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, - на офіційну адресу електронної пошти Університету;

- у паперовій формі за підписом особи, що його подає (керівник юридичної особи), - на адресу Університету.

Датою подання повідомлення щодо наявності у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації є дата його надходження до закладу.

5.7.4. Упродовж десяти днів з моменту виявлення в захищеній дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або з моменту надходження до закладу повідомлення про зазначені факти, Комісія має розглянути питання про порушення академічної доброчесності й надати експертний висновок ученій раді Університету.

5.7.5. Питання щодо скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації вноситься на засідання вченої ради Університету не пізніше трьох місяців із моменту виявлення порушення. Про дату, час і місце проведення засідання вченої ради інформуються особа, яка подала повідомлення, особа, рішення про присудження якій ступеня доктора філософії оскаржується, та в разі потреби члени відповідної разової ради за п'ять робочих днів до дати засідання. Вчена рада на своєму засіданні приймає рішення про скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії або про залишення рішення разової ради в силі.

5.7.6. У разі скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії після видачі здобувачеві диплома доктора філософії такий диплом вважається недійсним із дня прийняття відповідного рішення. Протягом трьох робочих днів із дня прийняття рішення вченої ради Університету щодо скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії інформація про недійсність диплома доктора філософії вноситься ними до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

5.7.7. У разі скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, дисертація повторно до захисту не подається.

5.7.8. У разі скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, Комісія розглядає питання притягнення членів разової спеціалізованої вченої ради з-поміж науково-педагогічних працівників Університету, наукового керівника, членів експертної комісії до дисциплінарної відповідальності за неналежне виконання посадових обов'язків.

5.8. Порядок перевірки рукописів академічних текстів, поданих до публікації в наукових виданнях та для отримання грифу Університету, на наявність ознак академічного плагіату.

5.8.1. Остаточний текст рукопису подається до редакційно-видавничого відділу Університету в електронному варіанті. Оператор Системи комп'ютерної перевірки впродовж п'яти робочих днів перевіряє рукопис на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, формує Звіт і надсилає його рецензентам.

5.8.2. Якщо рукопис містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, автор отримує відмову щодо присвоєння твору грифу Університету або щодо публікації його роботи в науковому виданні.

5.8.3. Звіт має виключати із показників збігів/ідентичності/схожості цитати, на які вказані посилання, та бібліографію. Показник унікальності роботи не впливає на рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату, проте наукові роботи з низьким рівнем унікальності (менше ніж 75%) не допускаються до рецензування.

5.8.4. Рецензенти на підставі отриманого Звіту і правил запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах, визначених у п. 5.9, вказують у рецензії про наявність чи відсутність академічного плагіату, фабрикації й фальсифікації. Рецензенти навчально-методичних праць перевіряють оригінальність методичного контенту та враховують під час перевірки, що в основному тексті підручника (навчального посібника, інших методичних праць) не передбачені посилання на джерела інформації.

5.8.5. На підставі рецензії відповідальний секретар редколегії наукового журналу або голова оргкомітету конференції приймають рішення про рекомендацію наукових статей або тез доповіді до публікації. Вчений секретар при розгляді питання щодо отримання грифу на вченій раді Університету оголошує про результати експертної перевірки рукопису видання на академічний плагіат.

5.9. Правила запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах (дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо).

5.9.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений у тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноновживаними.

5.9.2. Якщо перефразування чи довільний переказ у тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

5.9.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, у тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, у тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитується за: »).

5.9.4. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки можливі лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю. У разі використання в науковій роботі тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції.

5.9.5. Будь-які відтворені в тексті наукової роботи оприлюднені твори мистецтва мають супроводжуватися зазначенням авторів та назви цих творів мистецтва (якщо вони відомі). У разі використання творів виконавського мистецтва слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори/виконавці невідомі, слід зазначити, що вони невідомі. У разі неможливості ідентифікувати автора, назву та/чи виконавців твору слід обов'язково зазначити джерело, з якого взято відтворений твір.

5.9.6. Для констатації дослівного плагіату достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- у тексті іншого автора (інших авторів) наявний такий чи майже такий текстовий фрагмент обсягом більше одного речення, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними);
- цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень);
- автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей текст іншого автора (інших авторів), або покликається деінде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що не зрозуміло, якого саме речення (групи речень) оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

5.9.7. Для констатації перефразування як різновиду академічного плагіату достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ: обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту, або обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);
- відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

5.9.8. Для констатації неналежного цитування з третіх джерел як різновиду академічного плагіату достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат із третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;
- це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);
- автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме із цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

5.9.9. Для констатації неналежного цитування науково-технічної інформації як різновиду академічного плагіату достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація, крім загальновідомої, яка наведена в оцінюваній науковій роботі;
- це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація);
- автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в роботі, крім загальновідомої, автор бере із цього джерела.

5.9.10. Для констатації неналежного відтворення оприлюднених творів мистецтва як різновиду академічного плагіату достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

- в оцінюваній науковій роботі використані раніше оприлюднені твори мистецтва;
- автори (та/чи назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва відомі;
- в оцінюваній науковій роботі автори (та/чи назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва не вказані.

5.10. **Порядок перевірки кваліфікаційних робіт** здобувачів вищої освіти на академічний плагіат.

5.10.1. Остаточний текст кваліфікаційної роботи подається в електронному варіанті відповідальною особою кафедри за забезпечення академічної доброчесності до навчально-методичного відділу не пізніше строку, встановленого в Положенні про кваліфікаційні роботи.

5.10.2. Оператор Системи комп'ютерної перевірки впродовж п'яти робочих днів перевіряє кваліфікаційну роботу на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, формує Звіт і надсилає його на електронну пошту кафедри. Звіт має виключати із показників збігів/ідентичності/схожості цитати, на які вказані посилання, бібліографію, а також наукові статті здобувача, опубліковані за результатами кваліфікаційного дослідження і вказані в анотації кваліфікаційної роботи.

5.10.3. На підставі розпорядження завідувача кафедри створюється експертна комісія із перевірки кваліфікаційних робіт, котру, як правило, очолює відповідальна особа кафедри за забезпечення академічної доброчесності. Експертна комісія впродовж п'яти робочих днів на основі надісланого Звіту, з урахуванням критеріїв виявлення академічного плагіату, наведених у пп. 5.2 і 5.9, та специфіки роботи приймає рішення про наявність або відсутність у кваліфікаційній роботі академічного плагіату. Експертна комісія кафедри не має права розглядати питання про допущення кваліфікаційної роботи до захисту без наявності Звіту. Показник унікальності роботи не впливає на рішення експертної комісії щодо наявності/відсутності академічного плагіату, проте кваліфікаційні роботи з низьким рівнем унікальності (менше ніж 60%) не допускаються до експертної перевірки. У разі, якщо кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти виконувалася на основі попередньо захищеного власного дослідження, то обсяг тексту, запозиченого з неї, не може перевищувати 25%.

5.10.4. За результатами експертної перевірки комісія може прийняти рішення про:

- недопущення роботи до захисту через наявність таких різновидів плагіату як копіювання чи переклад наукової роботи іншого автора (або її частини розміром понад один абзац), компіляції, поєднання власного та запозиченого тексту, перефразування без оформлення цитування та посилань;
- зниження оцінки роботи через неналежне оформлення цитування та посилань;
- допущення роботи до захисту.

5.10.5. Експертний висновок та Звіт (електронна копія та роздрукована перша сторінка) передаються секретареві екзаменаційної комісії та долучаються до матеріалів захисту кваліфікаційної роботи.

5.10.6. На підставі експертного висновку про недопущення кваліфікаційної роботи до захисту голова екзаменаційної комісії ухвалює відповідне рішення й заносить до протоколу засідання. Здобувач вищої освіти, кваліфікаційна робота якого була недопущена до захисту через наявність академічного плагіату, відраховується від університету як такий, що закінчив теоретичний курс навчання та не атестований екзаменаційною комісією. Таким здобувачам надається право повторного захисту кваліфікаційної роботи протягом трьох років. Відповідна випускова кафедра визначає тему кваліфікаційної роботи (залишає стару або змінює) і керівника роботи (залишає того ж або призначає нового). Допрацьована (перероблена) робота проходить аналогічну процедуру перевірки на академічний плагіат.

5.11. **Порядок перевірки курсових робіт** здобувачів вищої освіти на академічний плагіат.

5.11.1. Остаточний текст курсової роботи подається в електронному варіанті відповідальною особою кафедри за забезпечення академічної доброчесності до навчально-методичного відділу не пізніше строку, встановленого в Положенні про курсові роботи.

5.11.2. Оператор Системи комп'ютерної перевірки впродовж п'яти робочих днів перевіряє курсову роботу на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься у внутрішній базі Університету, формує Звіт і надсилає його на електронну пошту кафедри. Звіт має виключати із показників збігів/ідентичності/схожості цитати, на які вказані посилання, та бібліографію.

5.11.3. Науковий керівник курсової роботи подає на кафедру аналіз курсової роботи на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, використовуючи онлайн-сервіси, крім тих сервісів, власники/розробники яких розташовані (zareestrovani) на території країни, визнаної Верховною Радою України державою-агресором. До онлайн-сервісів, що надають можливість платної або безкоштовної перевірки, належать Unicheck (<https://unicheck.com/uk-ua>), StrikePlagiarism.com (<http://strikeplagiarism.com/uk>), Plag.com.ua (<https://www.plag.com.ua>), Plagiarisma (<http://plagiarisma.net>), Quetext (<https://www.quetext.com>), Edu-Birde (<https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>), Copyscape (<https://www.copyscape.com>) тощо.

5.11.4. На підставі розпорядження завідувача кафедри створюється експертна комісія з метою перевірки курсових робіт, яку, як правило, очолює відповідальна особа кафедри за забезпечення академічної доброчесності. Експертна комісія впродовж трьох робочих днів на основі надісланого Звіту та аналізу курсової роботи на наявність збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет, з урахуванням критеріїв виявлення академічного плагіату, наведених у пп. 5.2 і 5.9, та специфіки роботи приймають рішення про наявність або відсутність у курсовій роботі академічного плагіату. Експертна комісія кафедри не має права розглядати питання про допущення курсової роботи до захисту без наявності Звіту та аналізу. Показник унікальності роботи не впливає на рішення експертної комісії щодо наявності/відсутності академічного плагіату, проте курсові роботи з низьким рівнем унікальності (менше ніж 60%) не допускаються до експертної перевірки.

5.11.5. За результатами експертної перевірки комісія може прийняти рішення про:

- недопущення роботи до захисту через наявність таких різновидів плагіату як копіювання чи переклад наукової роботи іншого автора (або її частини розміром понад один абзац), компіляції, поєднання власного та запозиченого тексту, перефразування без оформлення цитування та посилань;
- зниження оцінки роботи через неналежне оформлення цитування та посилань;
- допущення роботи до захисту.

5.11.6. Експертний висновок, Звіт (електронна копія та роздрукована перша сторінка) та аналіз (електронна копія та роздрукована перша сторінка) долучаються до матеріалів захисту курсових робіт та зберігаються на кафедрі упродовж трьох років.

5.11.7. Здобувач вищої освіти, курсова робота якого була недопущена до захисту через наявність академічного плагіату, отримує незадовільну оцінку та проходить повторне вивчення освітнього компонента. В екзаменаційній відомості робиться позначка про повторне вивчення освітнього компонента. Повторне вивчення освітнього компонента є перевищенням передбаченого навчальним планом обсягу кредитів ЄКТС і здійснюється за кошти фізичних або юридичних осіб.

5.11.8. З метою моніторингу дотримання академічної доброчесності на рівні кафедри загальноуніверситетська або факультетська Група щосеместрово здійснює вибірково аналіз курсових робіт на наявність плагіату через Систему комп'ютерної перевірки та експертне оцінювання. У разі виявлення академічного плагіату в курсовій роботі голова Групи подає заяву на ім'я голови Комісії щодо розгляду питання про порушення академічної доброчесності. У разі встановлення факту академічного плагіату наказом по Університету скасовується результат оцінювання, а здобувач вищої освіти зобов'язаний пройти повторне вивчення освітнього компонента. Якщо такий здобувач отримує академічну стипендію, Стипендіальна комісія ухвалює рішення про позбавлення його академічної стипендії з моменту встановлення факту порушення.

5.12. У разі незгоди з рішенням експертної комісії автор роботи, яка перевірялася на академічний плагіат, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора в триденний термін після оголошення результатів перевірки. У разі надходження апеляції, за наказом ректора, створюється апеляційна комісія. До складу такої комісії залучають досвідчених та авторитетних науково-педагогічних працівників Університету, а також включає представника органу студентського самоврядування. Апеляція розглядається апеляційною комісією в тижневий термін із наступного дня після виходу наказу ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

6. ПРОТИДІЯ ІНШИМ ПОРУШЕННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. Експертні комісії, рецензенти та члени разової спеціалізованої вченої ради під час експертного оцінювання роботи на академічний плагіат зобов'язані виявляти факти *фабрикації та/або фальсифікації*. Притягнення здобувачів вищої освіти або науково-педагогічних працівників до академічної відповідальності за факти фабрикації та/або фальсифікації відбувається за процедурою, наведеною в розділі 3 цього Положення.

Типові різновиди фабрикації: наведення в письмових роботах здобувачів та в наукових роботах вигаданих чи неперевіраних даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо; посилання на вигадані джерела інформації або навмисне покликання на несправжнє джерело;

приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали і не публікували.

Типові різновиди фальсифікації: необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо); наведення в письмових роботах здобувачів та в наукових роботах свідомо змінених літературних даних та даних, отриманих з інших джерел (зокрема, статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів) без належного обґрунтування причин і зазначення методики їх корегування; наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень і розробок.

6.2. До списування зараховують випадки використання здобувачами освіти під час виконання індивідуальних завдань, а також контрольних заходів та атестації недозволених правилами та/або викладачем джерел інформації та/або засобів зв'язку. Джерелами інформації в цьому випадку вважають усні підказки, письмові роботи інших осіб, рукописні, друковані, електронні та інші інформаційні носії. Водночас не є списуванням використання будь-яких джерел інформації, якщо це дозволено правилами чи викладачем. Притягнення здобувачів вищої освіти до академічної відповідальності за факти списування відбувається за процедурою, наведеною в розділі 3 цього Положення.

Науково-педагогічні працівники мають запобігати списуванню студентів під час виконання контрольних заходів та індивідуальних завдань. У разі проведення контролю у дистанційній формі здобувачам вищої освіти суворо забороняється вимикати відеокамери та відлучатись від об'єктива відеокамери. За запитом викладача здобувач вищої освіти має надати докази щодо відсутності в нього сторонніх засобів допомоги під час відповіді. У випадку підозри щодо недоброчесної поведінки здобувача вищої освіти під час підготовки до відповіді на екзамені викладач може замінити питання. При цьому реакція викладача на можливі випадки недоброчесної поведінки має бути зафіксована за допомогою відеозапису.

6.3. Типовими різновидами *обману* як порушення академічної доброчесності є: включення до співавторів наукових публікацій осіб, що не брали кваліфікованої участі в їх підготовці; невключення до співавторів наукових публікацій осіб, що брали кваліфіковану участь в їх підготовці; привласнення результатів робіт, виконаних на замовлення іншими особами, або робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання; здавання або представлення різними особами робіт з однаковим змістом як результату власної навчальної діяльності; написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах; використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) при виконанні групових контрольних заходів з однаковими варіантами; проходження процедур контролю знань підставними особами; симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належного проведення їх експертизи. Притягнення здобувачів вищої освіти або

науково-педагогічних працівників до академічної відповідальності за факти обману відбувається за процедурою, наведеною в розділі 3 цього Положення.

Використання технологій генеративного штучного інтелекту (або великі мовні моделі, LLM (Large Language Models)), зокрема чат-боту ChatGPT і відповідних аналогів, для генерування текстового або графічного контенту та представлення його як власного є різновидом обману, тобто порушенням академічної доброчесності. Не вважається порушенням доброчесності використання LLM при виконанні індивідуальних завдань, якщо це прямо передбачено робочою програмою. Для запобігання недоброчесного використання LLM в робочих програмах і силабусах викладач зазначає політику використання технологій генеративного штучного інтелекту.

6.4. *Хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі. Цей вид порушення академічної доброчесності зазвичай пов'язаний зі злочинами, передбаченими статтями 368, 368³, 368⁴, 369, 369², 369³ Кримінального кодексу України. Тому академічна відповідальність за таке порушення може визначатися лише після набуття законної сили вироком суду. Водночас, якщо суд встановив, що особа є винною у скоєнні злочину, але звільнив її від кримінального покарання, це не є підставою для звільнення цієї особи від академічної відповідальності.

Протидія хабарництву включає комплекс заходів і процедур, передбачених у Кодексі й цьому Положенні, а також в Антикорупційній програмі Університету, що затверджується вченою радою Університету. Здійснення заходів щодо виконання (реалізації) Антикорупційної програми в межах своїх повноважень провадять: ректор Університету; посадова особа Університету, відповідальна за реалізацію Антикорупційної програми; керівники структурних підрозділів усіх рівнів та інші працівники Університету.

З метою запобігання хабарництву під час проходження підсумкового семестрового контролю в Університеті встановлені спеціальні запобіжні заходи:

- семестровий екзамен в усній формі приймається щонайменше двома викладачами кафедри: екзаменатором та викладачем, який не проводив у групі академічні заняття із цієї дисципліни;
- письмова форма проведення семестрового екзамену передбачає наступне: за один день до початку екзамену завідувач кафедри подає комплект білетів до навчально-методичного відділу; 2) під час виконання здобувачами вищої освіти письмової роботи контроль здійснює викладач з іншої кафедри, який призначається навчально-методичним відділом напередодні проведення екзамену; 3) перевірку письмових робіт здійснює екзаменатор та оголошує результати екзамену не пізніше наступного дня після його проведення;
- проведення семестрового екзамену в тестовій формі здійснюється в електронній освітній платформі Університету. Тестові завдання (не менше 200 тестів) розробляються екзаменатором та не пізніше ніж за місяць до

початку екзамену затверджуються на засіданні кафедри та завантажуються до системи.

6.5. Типовими різновидами *необ'єктивного оцінювання* є: свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти; невчасне повідомлення здобувачів освіти про систему оцінювання результатів навчання; застосування системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо; відсутність об'єктивних критеріїв оцінювання.

Для запобігання необ'єктивному оцінюванню в Положенні про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС встановлені прозорі механізми підрахунку поточного та підсумкового оцінювання. Науково-педагогічні працівники, кафедри, групи забезпечення освітніх програм мають визначати чіткі критерії оцінювання результатів навчання для атестації, іспитів, заліків, індивідуальних завдань, лабораторних робіт, захисту звітів із практик і курсових робіт та інших форм оцінювання і контрольних заходів. Умови та процедури оцінювання повинні чітко визначати заборони або дозволи на отримання всіх чи конкретних форм допомоги під час проходження здобувачами оцінювання результатів навчання. Організація оцінювання результатів навчання має передбачати створення умов, що забезпечують усім здобувачам освіти можливість максимально повно продемонструвати здобуті ними результати.

Порушенням академічної доброчесності є вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примус тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Необ'єктивне оцінювання також стосується свідомого завищення чи заниження оцінок наукових результатів, зокрема під час попереднього розгляду й захисту дисертацій та кваліфікаційних робіт, при рецензуванні наукових видань, публікацій, проєктів, конкурсних робіт тощо.

Ще одним проявом необ'єктивного оцінювання є свідоме викривлення оцінок освітньої, наукової та іншої діяльності учасників освітнього процесу та структурних підрозділів закладів вищої освіти. Для запобігання цьому в Положенні про академічний рейтинг студентів, Положенні про систему рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників та Положенні про визначення рейтингу кафедр застосовується багатокритеріальне оцінювання, що базується на об'єктивних і релевантних індикаторах результатів діяльності.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету.

7.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, що встановлені посадовими інструкціями.

7.3. Зміни й доповнення до Положення розглядаються і затверджуються вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора.

7.4. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (затверджене на засіданні вченої ради Університету від 08.12.2016 р.) втрачає чинність із моменту введення в дію цього Положення.